

Міністерство освіти і науки України
Черкаський художньо-технічний фаховий коледж
Механіко-технологічне відділення

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

 С.А. Рубанік

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« Основи охорони праці »

Освітньо-професійної програми: «Обслуговування програмних систем і комплексів»

Спеціальність: 122 «Комп'ютерні науки»

Галузь знань: 12 Інформаційні технології

Освітній рівень: фаховий молодший бакалавр

Розробники програми: Лабунська В.В., викладач вищої категорії

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії комп'ютерних та землепорядних дисциплін

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 року

Голова циклової комісії комп'ютерних та землепорядних дисциплін Мадюдя В.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	спеціальність 122 «Комп'ютерні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин – 45 Аудиторних-30		2	-
		Лекції	
		20 год	-
		Практичні, семінарські	
		10 год	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
Тижневих годин для самої форми навчання: аудиторних – 2год. самостійної роботи студента – 1 год		15 год	-
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студента становить:

для денної форми навчання – 2:1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання: Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Основними завданнями основ охорони праці є:

- гуманізація праці (профілактика перевтоми та професійних захворювань, запобігання виробничому травматизму, підвищення змістовності праці, створення умов для всебічного розвитку особистості);
- віднаходження оптимальних співвідношень між різними факторами виробничого середовища;
- запровадження норм гранично допустимих рівнів шкідливих виробничих факторів, визначення ступеня шкідливості та безпечності праці;
- розробка та планування заходів з поліпшення умов праці;
- безпека виконання робіт працівником;
- впровадження технічних заходів боротьби з травматизмом і профзахворюваннями;
- розробка методів оцінки соціальної та економічної ефективності методів з удосконалення умов та безпеки праці.

Виконання вимог з охорони праці сприяє попередженню травм і профзахворювань, поліпшенню умов праці і загальної культури виробництва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- організаційно-технічні заходи, які б сприяли безпечному виконанню робіт;
- обладнання робочих місць для безпечного виконання робіт, монтажу, і обслуговування, експлуатації, використання, ремонту обладнання тощо:
- індивідуальні та колективні засоби захисту працюючих;
- вимоги норм безпечної експлуатації устаткування ті обладнання, застосування пожежо- та вибуховонебезпечних і отруйних матеріалів і речовин, що використовуються при виконанні робіт; протипожежну безпеку об'єктів;
- первинні засоби пожежогасіння;
- правила особистої гігієни та заходи з дотримання вимог виробничої санітарії, поліпшення умов праці на робочих місцях.

вміти:

- розробляти організаційно-технічні заходи, які б сприяли безпечному виконанню робіт;
- готувати робочі місця для безпечного виконання робіт, монтажу, обслуговування, експлуатації, використання, ремонту обладнання тощо:
- організовувати та контролювати безпечне виконання робіт;
- застосовувати на практиці індивідуальні та колективні засоби захисту працюючих;
- виконувати вимоги норм безпечної експлуатації устаткування ті обладнання, застосування пожежо- та вибуховонебезпечних і отруйних матеріалів і речовин, що використовуються при виконанні робіт;
- забезпечити протипожежну безпеку об'єктів;
- активно користуватися первинними засобами пожежогасіння;

- дотримуватися правил особистої гігієни та втілювати заходи з дотримання вимог виробничої санітарії, поліпшення умов праці на робочих місцях.

Сформовані компетентності:

Загальні:

ЗК1 Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології для творчого пошуку та аналізу візуальної, вербальної та невербальної інформації з різних джерел.

ЗК 6 Вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (СК)

СК 2 Здатність аналізувати власні творчі результати та сприймати конструктивну критику.

СК 7 Здатність використовувати програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

СК 10 Здатність здійснювати міжособистісну, соціальну та професійну комунікацію в процесі виконання професійних завдань.

СК 11 Здатність працювати автономно та в колективі.

СК 12 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Заплановані результати навчання

Спілкуватися державною мовою усно і письмово володіти професійною

лексикою, грамотно застосовувати її у професійній діяльності (РН 1)

Збирати, аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел, використовувати її для професійної діяльності. (РН 2)

Визначати мету, завдання та етапи реалізації поставленого творчого завдання. (РН 7)

Організовувати власний робочий простір, використовуючи спеціалізований інструмент (інструменти) та/або обладнання згідно зі специфікою виконуваної роботи та з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці. (РН 8)

Працювати в команді, здійснювати міжособистісну, соціальну та переговорну взаємодію з іншими. (РН 14)

Знати базові поняття, сутність, принципи, методи, форми організації освітнього процесу, а також традиційні та інноваційні техніки і технології професійної діяльності та демонструвати ці знання на практиці. (РН 15)

3. Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Всього	у тому числі:					всього	у тому числі				
		л	с,п	ла	прак.	с.р.с.		л	сп	лаб	д.к.	с.р.с.
7	45	20	10	-	-	15	-	-	-	-	-	

4. Тематичний план

№	Назва розділу, Теми	Кількість годин						Навчально-метод. література	Засоби оцінювання
		всього	у тому числі:						
			л	с,п	лаб.	пр.	с.р.		
6 семестр									
1	Тема № 1. Правові та організаційні аспекти охорони праці	26	10	6	-	-	10	Основні законодавчі та організаційно-правові основи охорони праці: Підручник. 2-е видання / Грибанов О.В. - Івано-Франківськ: Негодченко О.В. - Основа, 2019	1) усні та письмові оцінювання на заняттях; 2) рольні імітаційні ігри; 3) тестування; 4) тестові завдання.
2	Тема № 2. Правила та методи охорони праці на виробництві	18	10	4	-	-	4	Основні основи охорони праці: Підручник. 2-е видання / Грибанов О.В. - Івано-Франківськ: Негодченко О.В. - Основа, 2019	1) усні та письмові оцінювання на заняттях; 2) рольні імітаційні ігри; 3) тестування; 4) тестові завдання.

									ти; 4) тестові ання.
	Разом годин	45	20	10	-	-	15		

5. Теми лекційних занять

№ /п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Загальні питання охорони праці	2-2
2.	Правові та організаційні основи охорони праці	2-4
3.	Державне управління охороною праці, державний яд і громадський контроль за охороною праці	2-6
4.	Організація охорони праці на підприємстві	2-8
5.	Навчання з питань охорони праці	2-10
6.	Профілактика травматизму та професійних захворювань	2-12
7.	Основи фізіології та гігієни праці	4-16
8.	Основи виробничої безпеки	2-18
9.	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	2-20
	Всього	20

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість н
1.	Практична робота № 1 Закон України «Про охорону і»	2-2

2.	Практична робота № 2 Складання інструкцій з ОП на чому місці	2-4
3.	Практична робота № 3 Розслідування нещасних випадків у виробництві	2-6
4.	Практична робота №5 6Вибір і застосування засобів пожегогасіння для різних об'єктів	2-8
5.	Практична робота №6 Розрахунок природного опалення	2-10
	Всього	10

8. Самостійна робота

№ /п	Назва теми	Короткий зміст	Кількість годин
1	Тема №1. Правові та організаційні аспекти охорони праці	Законодавчі акти Закон України «Про охорону праці», Закону України «Про забезпечення МОП, Про загальнооб'єднане державне соціальне страхування...»	8
2	Тема № 2. Вимоги охорони праці на виробництві	Директиву Європейської Комісії 90/ 269/ ДНАОП 4.12-99 — «Типове положення про навчання з питань охорони праці». Пожежна безпека з ОНТП 5 — «Визначення категорії? приміщень і будівель за їх пожежною і пожежною безпекою».	4
3	Підготовка рефератів	теоретична підготовка, аналізування матеріалів по темі, вибору літератури, написання і оформлення реферату	3
	Всього		15

9. Методичне забезпечення

1. Картки завдань самостійних, тестових робіт з кожної теми.
2. Роздатковий матеріал для забезпечення наочності.
3. Презентації.
4. Методичні вказівки для студентів до виконання практичної роботи.
5. Методичні вказівки для студентів до виконання самостійної роботи.

10. Семестровий контроль, критерії оцінювання

Поточний контроль результатів навчальної діяльності здобувачів освіти:

- роботи на аудиторних заняттях (відповіді на теоретичні питання; виконання поточних завдань під час практичних занять);
- результатів виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти.

Контроль досягнень здобувачів освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача освіти за дисципліною.

Підсумковий контроль результатів навчальної діяльності здобувачів освіти у формі диференційованого заліку у VII семестрі.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни

Оцінювання за національною шкалою:	Критерії та визначення оцінювання
5 (відмінно)	Здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (добре)	Здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому

	окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 (задовільно)	Здобувач освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони, однак нездатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 (незадовільно)	Здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації і обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

11. Рекомендована література

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».

10.Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».

11.НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.

12.НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.

13.НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

14.НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

15.НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.

16.НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

17.НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

18.НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

19.Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

20.Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

Основна література

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, Грибан В.Г,Негодченко О.В. – К.: Основа, 2019
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
3. Основи охорони праці:. /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
4. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
7. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.

Додаткова література

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: ____ 2009 – ____ с.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
4. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.

5. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.

6. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держкомітету з охорони праці.

2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.

4. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

5. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».